

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

28. mart 2014.

ELEM ...

[EXXON I ROSNEFT U IRAKU?](#)

[NIŠTA SE DESITI NEĆE](#)

[OBAMA: LNG NE POMAŽE](#)

[ZARADA BTC: 12 MLRD. \\$](#)

[CHEVRON ISPRED EXXONA](#)

[OSVAJA TURSKU](#)

[EU GAS KA UKRAJINI](#)

[ULAZNICA ZA JADRAN](#)

NAFTA

NJUJORK – Exxon Mobil pregovara o mogućnosti da mu se ruski Rosnjeft priključi kao partner u poslovima proizvodnje nafte u iračkom Kurdistanu, objavljuje u sredu **Bloomberg** informaciju dobijenu od “lica upućenih u razgovore”. Agencija konstatuje da ovo „pokazuje da najveće američke i ruske naftne kompanije nastavljaju sa globalnim partnerstvom uprkos tome što su odnosni njihovih vlada pali na najniži novo od kraja 'hladnog rata'“. Isti izvori kažu da Rosnjeft još razmatra predlog. Exxon je u oktobru 2011. potpisao šest ugovora o podeli proizvodnje (PSA) sa lokalnim vlastima Kurdistanu, a u 2013. počeo seizmička istraživanja u četiri od šest blokova i počeo bušenje jednog izvora. Ni jedna od pomenutih strana nije želela da komentariše vest za **Bloomberg**.

NJUJORK, LONDON – Eksperti procenjuju da će kriza oko Krima ubrzati orijentaciju Rusije na izvoz nafte i gasa u Aziju, ali u većini ne smatraju realnim da dođe do bitnijeg poremećaja, jer se radi o obostranim interesima i vezama koje su nadjačavale i hladno-ratovska vremena. Philip Verleger, vlasnik američke konsultantske firme PKVerleger, konstatuje za **Bloomberg** da bi posledica politike EU da smanji zavisnost od ruskih energetske sirovina bile veće cene gasa u Evropi. Prema podacima Međunarodnog trgovačkog centra, ogranka WTO, Rusija je u 2012.

izvezla u Evropu i SAD sirove nafte, goriva i industrijskih sirovina na bazi gasa ukupne vrednosti oko 160 milijardi dolara. Evropske članice Međunarodne agencije za energiju (IEA) pokrile su iz Rusije u 2012. 32% ukupnog uvoza tih sirovina. Prema poslednjim dopunama ugovora iz marta 2013. godine, Kina bi mogla da udvostruči uvoz nafte od Rosnjefta na preko 620.000 barela na dan, ugrožavajući poziciju Nemačke, kao najvećeg uvoznika ruske nafte,

konstatuje Bloomberg. Međurim, problemi Moskve u smanjenju njene zavisnosti od evropskih kupaca su manjak cevovoda ka Aziji, kao i konkurencija snabdevača sa Bliskog istoka, navodi Kahn. **Bussines Insider** piše da ruski gasovodi s kapacitetom od oko 140 milijardi kubnih metara godišnje idu prema Evropi, dok transportni kapaciteti prema Kini iznose 14 milijardi kubika.

MOSKVA – Rosnjeft je ovih dana najvio da razmatra povećanje izvoza nafte u Južnu Koreju naftovodom ESPO. CEO kompanije Igor Sečin je o tome razgovarao tokom posete Seulu sa tamošnjom SK Ebergy grupom, kojoj je u 2013. i u prva dva meseca 2014. Rosnjeft cevovodom ESPO isporučio preko 1,59 miliona tona sirove nafte u vrednosti preko 1,3 milijarde dolara. Prošle godine ukupan izvoz tim naftovodom, preko dalekoistočne luke Kozmino, dostigao je 21,3 mt, što je 30,7% više na godišnjem (y/y) nivou. J.Koreja je od toga zahvatila oko 10%, prenosi *Platts* podatke luke Kozmino.

MOSKVA - Moskva će nastaviti da saraduje sa stranim naftnim i gasnim kompanijama, a nikakve sankcije neće oterati ljude koji su zainteresovani za razvijanje poslovanja u Rusiji, rekao je ruski premijer Dmitri Medvedev u obraćanju u sredu predstavnicima regionalnih klastera za inovacije. "Rekli ste da je neizvesno šta će se dogoditi u budućnosti. Ja ću vam reći - ništa se neće dogoditi. Sve će biti u redu", konstatovao je Medvedev *Itar Tass*

BRISSEL, MOSKVA - Od ruskih energetskih sirovina zavisi 25 evropskih država, koje više od 75 odsto svojih potreba za naftom i gasom zadovoljavaju isporukama iz Rusije, ali **Reuters** ukazuje na osam ex-socijalističkih zemalja EU čiji je stepen zavisnosti takav da će pružati otpor uvođenju trećeg stepena, odnosno ekonomskih sankcija EU prema Moskvi. Ot tih osam, jedino Rumunija može da opstane na sopstvenoj proizvodnji nafte i gasa, ali, kao i Slovenija ima jake izvozne poslove na rusko tržište. Bugarska oko 90% potreba za gasom pokriva iz Rusije. Njena jedina rafinerija nafte je pod kontrolom ruskog Lukoila i prerađuje rusku naftu, dok su dva reaktora bugarske nuklearke ruske proizvodnje, rade na ruskom gorivu i daju zemlji preko 40% električne energije. U 2012. godini Češka je 66% gasa uvozila iz Rusije, a ruska firma TVEL prodaje ČEZ-u gorivo za njene nuklearke. Mađarska uvozi 80% gasa iz Rusije, a nedavno je sa Rosatomom potpisala ugovor o proširenju nuklearke Paks, koja podmiruje oko 40% mađarske proizvodnje struje. Litvanija je gotovo u celini zavisna od uvoza ruskih energenata, dok Poljska 90% uvoza nafte pokriva iz Rusije, kao i više od pola uvoza prirodnog gasa. Najzad, Slovačka je bezmalo 100% oslonjena na ruski gas, a njen budžet na zaradu od tranzita ruskog gasa preko teritorije te zemlje. Reuters odatle izvlači zaključak da će ovih osam zemlja

BRISSEL – Američki predsednik Barak Obama rekao je u sredu u Briselu da će trans-atlantski trgovinski sporazum, „jednom kada bude postignut“, omogućiti EU da smanji energetsku zavisnost od Rusije, „jer će biti mnogo lakše odobravati licence za izvoz američkog LNG u Evropu“, prenosi **Reuters**. Zvaničnici se nadaju da bi EU-SAD pregovori o Transatlantskom trgovinskom i investicionom partnerstvu (TTIP) mogli biti zaključeni do kraja ove godine, što posmatrači smatraju „optimističkom prognozom, imajući u vidu broj spornih

delova“ sporazuma. Obama je, međutim, na press konferenciji u Briselu upozorio da američki LNG ne može rešiti problem EU, naglašavajući da „Evropa kolektivno mora da razmotri svoju energetsku politiku“. Predsednik Evropske komisije, Jose Manuel Barroso, rekao je da su dve strane dogovorile održavanje posebnog sastanka o energetske saradnji, iduće srede u Briselu.

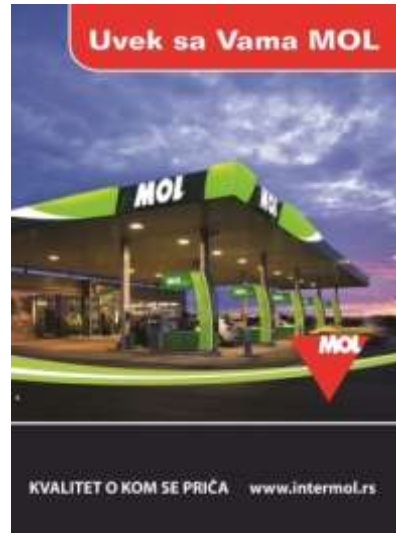
ANKARA - Turska naftna korporacija (TPAO) zaradila je 12 milijardi dolara na naftovodu Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC) od kako je tim pravcem 2005. godine počeo transport nafte, kazao je u ponedjeljak turski ministar energije Taner Yildiz. Naftovodom je do sada transportovano više od

1,8 milijardi barela sirove nafte. Blizu 3% svetskog prometa nafte ide preko BTC-a, kojim se transportuje kaspiska, i naftovoda Kirkuk-Yumurtalik (foto), kojim ide iračka nafta preko teritorije Turske, takođe do izvozne luke Ceyhan na Mediteranu. TPAO poseduje udeo od 6,5% u naftovodu BTC, gde većinu kontrolišu britanski BP (39%) i azerbejdžanski SOCAR (20%), prenosi **Hurriyet**

BUDIMPEŠTA - Mađarski MOL kompletirao je akviziciju offshore istraživačko-proizvodnog portfelja na području Severnog mora od Wintershalla. Ranije je objavljeno i da je akvizicija vredna 375 miliona dolara. Portfelj uključuje deoničke udele u poljima Broom (29% radnog udela), Catcher (20%), Cladhan (33,5%), Scolty i Crathes (50%). Dodatno, deo sporazuma uključuje i udeo Wintershalla u infrastrukturi na terminalu Sullom Voe i sistemu cevovoda Brent. MOL grupa nedavno je otvorila i kancelariju u Aberdeenu radi budućih poslova u tom regionu, saopštila je kompanija. U saopštenju najavljuje učešće na predstojećem tenderu za licence sa ciljem da MOL i sam postane operater. 4-traders.com

NUJORK – Američki Chevron će dogodne nadmašti svog većeg rivala, Exxon Mobila u visini kapitalnih ulaganja (capex) u sektor istraživanja nafte i gasa, prenosi u sredu *Financial Times*. List ukazuje da se radi o potpuno različitim strateškim opredeljenjima dveju kompanija i podseća da Exxon proizvodi 54% više nafte i gasa od Chevrona, a njegova tržišna kapitalizacija je 85 odsto veća. Chevron planira capex od oko 40 milijardi dolara godišnje u periodu 2014-16.,

nešto manje od prošlogodišnje 42 milijarde. Exxon će oštro sniziti troškove, pa će ulaganja pasti s prošlogodišnje 42,5 milijarde dolara na ovogodišnjih 40 milijardi, dok će u razdoblju 2015-17. iznositi manje od 37 milijardi. Potpredsednik Chevrona za E&P sektor, George Kirkland pojašnjava da je Exxon

je u 2013. proizvodio u proseku ekvivalent od 4,18 miliona barela nafte dnevno (mboe), a očekuje u 2017. proizvodnju od 4,3 mboe. Chevron je prošle godine proizvodio 2,6 mboe, a cilj mu 3,1 mboe u 2017, odnosno rast od 19%.

ZUG (ŠVAJCARSKA) – Naftna inženjerska kompanija Foster Wheeler objavila je u utorak da je sklopila ugovor o pružanju usluga OMV-u u oblasti menadžmenta i inženjeringa, kao i upravljanja servisnim poslovima u integrisanim projektima. U narednih pet godina, ova firma sa sedištem u Švajcarskoj, će pružati na privilegovanoj osnovu usluge OMV-ovim rafinerijama u Burghausenu (Nemačka) i Schwechatu (Austrija). *Business Wire*

ISTANBUL – Turska kompanija Turcas Petrol saopštila je u sredu da njena prerađivačka podfirma Turcas Rafineri Yatirimlari pregovara sa tamošnjom podfirmom azerbejdžanske državne kompanije SOCAR, Rafineri Holding, o prodaji svog kompletnog udela od 18,5% u projektu rafinerije nafte Star, na zapadu Turske. Turcas Petrol je u februaru saopštio da se pregovara o prodaji udela od 13,5% u projektu. Udeo SOCAR-a u Star rafineriji bi se u tom slučaju povećao na 60%, dok ostalih 40% kontroliše azerbejdžanska država. Rafinerija, locirana u zapadnoj provinciji Izmir, trebalo bi da ima kapacitet prerade 10 miliona tona godišnje. **APA**

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

Усім ім потрібне гориво, а Вам максимальна сила

GORIVO NOVE GENERACIJE

PRIRODNI GAS

BUDIMPEŠTA – Ukrajinska kriza loše će se odraziti na realizaciju Jadranskog gasovodnog koridora, procenjuje mađarski analitičar Tamas Pletser iz Erste Investa. Prošle jeseni najavljeno je potpisivanje zajedničke deklaracije između predstavnika Hrvatske, Mađarske i Ukrajine oko formiranja tog koridora kojim je trebalo da se povežu nacionalni gasovodni transportni sistemi tri zemlje, kako bi se gas iz Hrvatske, preko Mađarske mogao transportirati do Ukrajine. Prema planu, radilo se o gasu iz budućeg LNG terminala na Krku, Jonsko-jadranskog gasovoda (IAP), kao i potencijalnih budućih nalazišta u Hrvatskoj. Međutim, do danas ništa nije potpisano, a prema Pletseru budućnost tog projekta verovatno neće biti onakva kako je originalno zamišljeno. On, dodaje međutim da i bez Ukrajine, projekat ima smisla jer povezuje Mađarsku s LNG terminalom na Krku. Doduše, tada bi umesto pretpostavljenog kapaciteta od 10 do 20 milijardi kubika godišnje, on bi sveden na tri do šest milijardi iz LNG terminala na Krku, dovoljno za sigurnost snabdevanja Mađarske tim energentom, procenjuje Pletser. **Portfolio.hu**

LONDON – Čelnik Enija Paolo Scaroni, Gaspromov partner u Južnom toku, rekao je za **Financial Timesu** da je budućnost projekta neizvesna, ako Rusija i Evropska unija ne nađu kompromis oko Ukrajine. U protivnom, dodao je, Evropu očekuje „gigantski pokušaj“ da razvije izvore snabdevanja, uključujući eksploataciju škriljnog gasa na kontinentu, uvećanje LNG uvoza, veće usmeravanje na Alžir, Libiju i Norvešku. Skaroni je izrazio i zadovoljstvo što je njegova firma uspela na vreme da izađe iz nekih velikih projekata u Rusiji, poput gasnog projekta na ostrvu Jamal, gde je 60 procentni udeo u nalazištu prodat Gaspromu za tri milijarde dolara. Posle izbijanja krimske krize, predstavnici Brisela i Moskve su se povodom Južnog toka sastali samo jednom i, prema izvorima lista **Kommersant**, nisu se usaglasili ni oko jedne jedine tačke. Odlučili su jedino da osnuju radnu grupu. “Sa kojim nadležnostima i u kom sastavu, ne zna se”, navodi list.

BRISSEL – Ukrajinska strana je u sredu, uz asistiranje predstavnika Evropske unije, počela u Briselu razgovore sa Slovačkom o uvozu prirodnog gasa reverzibilnim tokom iz Evropske unije. Predstavnici Ukrtransgasa i Eustreama, ukrajinske i slovačke gasovodne kompanije razmatrali su tehničke aspekte tog posla, saopštila je portparolka Evropske komisije Sabine Berger. EU komesar za energiju Guenther Oettinger rekao je prošle nedelje da očekuje potpisivanje memoranduma između Ukrajine i Slovačke pre kraja aprila. Berger je rekla da je „u naredne dve do tri nedelje potreban izvestan dodatni tehnički rad“ radi ubrzanja uspostavljanja fizičkog reverzibilnog toka gasa između Slovačke i Ukrajine. Ukrajina raspolaže kapacitetima za uvoz do 12 milijardi kubika gasa pravcem slovačkog gasovoda i dodatnih 7,2 milijarde iz Poljske i Mađarske, kazao je u sredu ministar energije te zemlje Jurij Prodan. On je rekao da će cena „EU gasa“ biti oko 400\$ za 1.000 kubika. U skladištima Ukrajina ima sedam do osam milijardi m3 gasa, dok su joj rezerve naftnih derivata nedovoljne da zadovolje potrebe jednomesečne potrošnje, prenosi **Bloomberg**. Ukrajinska državna gasna kompanija Naftogaz objavila je u sredu da će od 1. maja povećati cene gasa za domaćinstva za 50%, što je bio jedan od uslova MMF-a za odobravanje (u četvrtak) paketa finansijske podrške vlastima u Kijevu od 27 milijardi dolara.

BUKUREŠT – Evropska banka za obnovu i razvoj pomagaće Rumuniji u formulisanju njene nacionalne energetske strategije, pri čemu posebno podržava njene planove u oblasti gasnih interkonekcija, kao i gradnje gasnog koridora sever-jug (Češka, Mađarska, Poljska, Slovačka, Rumunija i Hrvatska), saopštilo je u utorak ministarstvo energije u Bukureštu. Predstavnici EBRD-a su se u razgovoru sa rumunskim resornim ministrom

Razvanomn Nikoleskuom interesovali i o napretku procesa prodaje delova državnih elektro energetske kompanija Electrica i Oltenia Energy Holding.

DUBLIN - Irska vlada najavila je u sredu prodaju dela državnog gasnog preduzeća Bord Gais u okviru privatizacionog programa koji je uslov za obezbeđenje međunarodnih kredita. Sektor za gas i električnu energiju Bord Gais Energy biće prodat za 1,1 milijardu evra konzorcijumu predvođenom britanskim energetske kolosom Centrica. Sporazum obuhvata i prodaju gasne elektrane Whitegate. Irska vlada zadržaće vlasništvo nad mrežom za distribuciju gasa. Očekuje se da će transakcija biti zaključena u drugom tromesečju ove godine. EU i MMF odobrili su Irskoj 2010. paket kredita od 85 milijardi evra kako bi pomogli vladi u Dublinu, koja se obavezala da polovinu sredstava dobijenih prodajom državne imovine upotrebi za uredno servisiranje javnog duga. *Reuters, RTE*

SUSEDI I REGION

SOFIJA – Gasovodni interkonektor između Bugarske i Rumunije biće izgrađen u junu ove godine, ali transport gasa ka Bugarskoj neće početi jer rumunska strana još nije postavila jednu kompresorsku stanicu, saopštio je u sredu bugarski ministar privrede i energije. Dragomir Stojnev je na jednoj gasnoj konferenciji u Sofiji rekao da je kašnjenje u odnosu na plan bilo izazvano odronjavanjem zemlje na jednom delu projektovane trase ispod Dunava. On je rekao da je došlo i do zastoja sa grčke strane u realizaciji dogovora o gradnji gasovoda između te dve zemlje, preko koga bi Bugarska dobijala do milijardu kubika gasa iz azerbejdžanskog polja Šah Deniz 2 i povezala se istovremeno sa gasnim čvorištem Baumgarten u Austriji. Stojnev je dodao da je Bugarska o ovom problemu obavestila Evropsku komisiju. On je podsetio i da je Turska, posle šest godina, nedavno dala politički pristanak za gradnju gasovoda kojim će se spojiti gasne mreže tih dveju zemalja. On nije obelodanio tehničke pojedinosti tog gasovoda, izuzev što je rekao da bi mogao biti sagrađen do 2016. Jedna od opcija alternativnog snabdevanja Bugarske utečnijim prirodnim gasom (LNG) bila bi učešće te zemlje u gradnji zajedničkog LNG terminala na Jegejskom moru sa Grčkom. Pri tom je rekao da „Turska ni pod kakvim uslovima ne bi dozvolila prolazak LNG tankera kroz Bosfor“.

**ЗА ЕФИКАСНИЈЕ
И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ**
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

BUKUREŠT – Rumunija će u aprilu uvesti dodatnu akcizu na goriva (od 0,07 evra po litru) a vlada će usvojiti i novi set fiskalnih mera kojima će se omogućiti “poreski urednim” prevoznicima da povrate nešto od dodatnih troškova nametnutih ovom odlukom, saopštio je premijer Viktor Ponta na sednici vlade u sredu. On je istovremeno okarakterisao demagoškim i neozbiljnim zahtev predsednika Rumunije Trajana Baseskua da se akciza ne uvodi, „jer bi trebalo da nam kaže odakle da prikupimo sredstva za budžet ... potrebna pored ostalog da mu isplatimo otpremninu kada uskoro ode u penziju“. *Business review Romania*

ZAGREB – Zagrebački ***Večernji list*** pojašnjava troškove koje plaća svaki potencijalni istraživač nafte i gas u hrvatskim vodama Jadrana, počev od 5.000 evra za ulazak u „sobu podataka“ (data

room), bez prava na snimanje ili prepisivanje podataka. Posle uvida u opštu kartu, detaljnije podatke o podmorju investitori plaćaju između 100 i 500 evra po kilometru. Ako odluče da se prijave na tender i

ZAGREB - Vlada Hrvatske je u četvrtak donela odluke kojima omogućava sprovođenje javnog nadmetanja za izdavanje dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na 29 polja na Jadrani i njegovo raspisivanje 2. aprila. Na sednici je rečeno da je do sada 20 kompanija pokazalo interes, kao i da je ulaz u sobu sa podacima (data room) zakupljen do kraja maja. Pri proceni kvaliteta ponude najveći postotak u ukupnoj oceni (70%) nosi deo ponude koji se odnosi na inicijalni istražni period od tri godine gde će se pak najviše vrednovati broj bušotina. Podaci iz ponude za drugo inicijalno istražno razdoblje od dve godine nose 20 procentni udeo u proceni, dok naknada za potpis ugovora sudeluje u proceni s 10 odsto. ***Business.hr***

dobiju neku od koncesija za istraživanje nafte i gasa, čeka ih šest različitih vrsta novčanih naknada, od kojih je najveća ona na proizvedene količine nafte i gasa. Svaki investitor plaćaće administrativne troškove od 600.000 kuna godišnje (78.350€), a oni će se svake godine uvećavati za 4 odsto. Sklapanje ugovora košta najmanje 1,4 miliona kuna (183.000€), ali taj iznos je predmet nadmetanja – ko ponudi više, ima prednost u

dobijanju koncesije. Od novčanih tu su i naknade za istraživanje od 400 kuna (52,2€) po kvadratnom kilometru godišnje, ili u fazi eksploatacije od 4.000 kuna (522€). Za proizvedene količine ugljovodonika ulagači moraju da plate 10 odsto tržišne vrednosti gasa ili nafte koju dobiju. Od tih 10% polovinu uzima država, a ostatak dele županija (2%) i lokalna jedinica (3%). Državi ide i fiksna naknada za izvađenu naftu ili gas od 1,4 miliona kuna (182.800€) na svakih 50.000 barela nafte ili 900.000 kuna (117.500€) na svakih 25.000 BOE-a. Najvažniji deo naplate određivaće raspon prihoda i rashoda nastalih 'vađenjem' nafte i gasa. Ako su prihodi manji od rashoda ili jednaki njima, onda ulagač može zadržati 90 odsto energenata, ali ako su prihodi dvostruko veći od troškova, državi mora da prepusti čak 40 odsto nafte i gasa koje izvadi.

ISTOČNO SARAJEVO - Predsjednik Republike Srpske Milorad Dodik rekao je u sredu da će RS, ako Savet ministara BiH ne donese odluku kojom se podržava izgradnja kraka gasovoda Južni tok u Republici Srpskoj, to pitanje s Rusijom rešiti unilateralno. „Ako i dalje budu s tim oklevali

verujem da ćemo sa Rusima ići na unilateralno rešavanje tog pitanja“, rekao je Dodik stranačkoj tribini u Istočnom Sarajevu. „Razgovarao sam o tome u Moskvi sa ruskim ministrom inostranih poslova Sergejom Lavrovim i budete sigurni da ćemo naći rešenje da to bude realizovano u Republici Srpskoj“, naglasio je Dodik. Navodeći da se traži formalno prihvatljivo rešenje, Dodik je

rekao da je u Sankt Peterburgu održan sastanak predstavnika Srpske sa rukovodstvom Gasproma i da će se „stvari kretati u pravcu da budu olakšane procedure“. *Srna*

SARAJEVO - Kompanija BH gas, glavni dobavljač ruskog gasa BiH, dobila je obaveštenje od Gazprom exporta da je moguć prekid isporuke tog energenta zbog krize u odnosima između Rusije i Ukrajine, potvrđeno je iz sarajevske kompanije listu *Dnevni avaz*. Ruski isporučilac, kako stoji u obaveštenju koji upućenom BH gasu, smatra da bi se moglo lako dogoditi da Ukrajina zabrani transport gasa preko svoje teritorije. BiH u celini zavisi od gasa iz Rusije, koji stiže do Zvornika pravcem preko Ukrajine, Mađarske i Srbije.

LJUBLJANA – Slovenački Petrol saopštio je 25. marta da je kompletirao prodaju šestomesečnih obveznica ukupne vrednosti 50 miliona evra. Godišnja kamatna stopa za ovo, peto po redu, izdanje kompanijinih vrednosnica uznosilo je 2,75%, naspram 3,4% koliko je iznosila u prethodnom plasmanu u septembru. Cilj plasmana novog paketa obveznica bio je refinansiranje kratkoročnih finansijskih obaveza Petrola i preusmeravanje kratkoročnih dugovanja na institucionalne investitore. Zaključno sa 24. martom, celokupno izdanje otkupila su 72 investitora, prenosi **SeeNews**

ZAGREB - Šteta od izostanka modernizacije Ininih rafinerija meri se u milijardama dolara, izjavio je u utorak na predavanju u Hrvatskoj akademiji nauka Ivica Billege, bivši dugogodišnji menadžer rafinerijske delatnosti u Ini. S druge strane, iz Ine je na istom skupu odgovoreno da zbog pada potražnje, ne postoji tržište za 10 miliona tona prerađevina godišnje, koliki su ukupni kapaciteti dve rafinerije. Billege podseća da je u Rafineriji nafte Rijeka okončana tek prva od planirane dve faze modernizacije, a u Sisku samo manji deo prve faze. Smatra da se to može povezati s "primamljivom alternativom" koju MOL ima u razvoju sopstvenih rafinerija. Zbog toga te dve rafinerije danas posluju s gubicima koji bi iznosili oko 100 miliona dolara godišnje da rafinerije rade punim kapacitetima, tvrdi Billege. Kaže da stoga ne čudi što MOL u Ini vodi politiku smanjenog kapaciteta prerade u dvema Ininim rafinerijama, jer time zapravo smanjuje gubitke na 30 do 50 miliona dolara. Prema Billegeu, da je modernizacija sprovedena kako je planirano, sisačke rafinerija ostvarivala bi za 200 miliona dolara veću godišnju dobit, a riječke za 290 miliona dolara. Tvrdi da bi to bilo dovoljno omogućilo da se u razumnom roku isplate planirana ulaganja od oko dve milijarde dolara. Billege računa da bi ukupan profit Ininih modernizovanih rafinerija bio oko 380 miliona dolara godišnje. S druge strane, glavni ekonomista Ine Goran Šaravanja upozorava da u Bellegeovoj analizi nedostaje odgovor na pitanje – gde plasirati osam miliona tona derivata? Upozorava i da su tržišta Hrvatskoj susednih zemalja prilično zatvorena i da je na njih teško prodreti bez visokih troškova. Prema podacima Ine, ta kompanija je od 2008. godina do sada u razvoj rafinerijskih sistema u Rijeci i Sisku investirala više od pet milijardi kuna (oko 658 miliona evra).

